

Právní výklad k zákonnému zmocnění odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra

K obecně závazné vyhlášce, kterou se stanoví podmínky spalování nebo zákaz spalování suchých rostlinných materiálů

Podle § 3 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší lze v otevřených ohništích, zahradních krbech nebo v otevřených grilovacích zařízeních spalovat jen dřevo, dřevěné uhlí, suché rostlinné materiály a plynná paliva určená výrobcem, přičemž uvedená paliva nebo materiály nesmějí být kontaminovány chemickými látkami. Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit podmínky pro spalování suchých rostlinných materiálů nebo jejich spalování zakázat, pokud zajistí jiný způsob pro jejich odstranění podle zvláštního právního předpisu.

Ústavní soud v nálezu Pl. ÚS 41/08 (Chrastava) uvedl, že obec může obecně závaznou vyhláškou jako podmínky spalování suchých rostlinných materiálů stanovit, že se spalování může dít leda pod dohledem osoby starší 18-ti let, že za spalování je odpovědný vlastník respektive nájemce pozemku a že tuto činnost lze provádět jen v době, kdy není bezvětrí nebo teplotní inverze a to tak, aby ostatní obyvatelé nebyli obtěžováni kouřem. V odůvodnění svého postupu v případě stanovení odpovědnosti vlastníka či nájemce pozemku za spalování suchých rostlinných materiálů na jimi vlastněných či pronajatých pozemcích Ústavní soud konstatoval, že „uvedené ustanovení je účinnou obranou proti vlastníkům či nájemcům, kteří by sami nebyli přistiženi při nepřipustném spalování suchých rostlinných materiálů a odmítali by sdělit osobu, která pálení provozovala, např. s odůvodněním, že jde o osobu blízkou“.

Pojem rostlinný materiál je třeba vykládat doslovně, tedy jedná se o všechny části rostlin od nejnižších rostlinných rostlin po vyšší rostliny (tj. i stromy). V nálezu Pl. ÚS 46/06 (Mariánské Lázně) toto Ústavní soud potvrdil, když se vyslovil k možnosti stanovit mj. též zákaz spalování shrabaného listí na dvorech, zahrádkách a jiných volných prostranstvích. V odůvodnění svého postupu Ústavní soud uvedl: „Z ustanovení čl. 5 odst. 2 písm. g) vyhlášky ob stojí i zákaz spalování shrabaného listí, neboť obec může na základě zmocnění v § 50 odst. 3 písm. a) zákona na ochranu ovzduší obecně závaznou vyhláškou stanovit podmínky spalování suchých rostlinných materiálů, spadané listí lze pod suchý rostlinný materiál podřadit.“

Zmocnění obce ke stanovení podmínek či zákazu spalování suchých rostlinných materiálů je znovu uvedeno v ustanovení § 50 odst. 3 písm. a) zákona o ochraně ovzduší; je zde zakotvena i povinnost obce při stanovení podmínek přihlížet zejména ke klimatickým

podmínkám, stavu ovzduší ve svém územním obvodu, vegetačnímu období a hustotě zástavby.

Zvláštním právním předpisem upravujícím odstranění rostlinných materiálů je zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění, kde je v § 22 uvedeno, že odpady lze spalovat, jen jsou-li splněny podmínky stanovené právními předpisy o ochraně ovzduší a o hospodaření s energií. Pokud obec spalování suchých rostlinných materiálů zakáže a vznikne tak odpad, je obec povinna zajistit jiný způsob jeho odstranění. Nezbytnou podmínkou je, aby spalovaný materiál byl suchý a rostlinného původu. Jiné materiály v otevřených ohništích, zahradních krbech nebo v otevřených grilovacích zařízeních spalovat nelze vůbec a takové spalování může být postihováno podle zákona.

Zákonných možností obce jak zajistit způsob odstranění tohoto odpadu je několik:

Dle § 17 odst. 3 zákona o odpadech je obec povinna v souladu se zvláštními právními předpisy určit místa, kam mohou fyzické osoby odkládat komunální odpad, který produkují.

Dle § 17 odst. 2 zákona o odpadech může obec ve své samostatné působnosti stanovit obecně závaznou vyhláškou obce systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vznikajících na jejím katastrálním území, včetně systému nakládání se stavebním odpadem. Tento systém jsou pak povinny respektovat všechny fyzické osoby na území obce, při jejichž činnosti vzniká komunální odpad.

Dle § 10a zákona o odpadech může obec ve své samostatné působnosti, jako opatření pro předcházení vzniku odpadů, stanovit obecně závaznou vyhláškou obce systém komunitního kompostování a způsob využití zeleného kompostu k údržbě a obnově veřejné zeleně na území obce. I tento systém jsou povinny respektovat fyzické osoby na území obce.

Nelze stanovit podmínky spalování jinde než v otevřených ohništích, zahradních krbech nebo otevřených grilovacích zařízeních nebo stanovit zákaz spalování i jiných než suchých rostlinných materiálů, které není přípustné. Stanovení povinností, které by překračovaly meze uvedené v § 3 odst. 5 a § 50 odst. 3 písm. a) zákona o ochraně ovzduší, by bylo v rozporu s čl. 2 Ústavy České republiky a s čl. 4 Listiny základních práv a svobod.